HAVASI LILE (*CHARADRIUS MORINELLUS)* VALÓSZÍNŰ KÖLTÉSE A BIHAR-HEGYSÉGBEN. Török Hunorral 2013-ban madártani felmérést végeztünk a Bihar-hegységben. A Bocsásza csúcstól délre fekvő plató, a Sík-havas nekem jutott. Május 17-én este érkeztünk Kurucz Klárival a helyszínre és sátorhely keresés közben közvetlenül a lábam elől felugrott egy hím havasi lile (*Charadrius morinellus*). Hosszú másodpercekig figyelhettük néhány méter távolságból, ugyanis vergődve, sérülést tettetve igyekezett elcsalni bennünket a környékről. Ez sikerült is neki, néhányat hitetlenkedve utána léptem. Sajnos visszanézve már nem tudtam pontosan rekonstruálni, hogy honnan is ugrott fel a madár. Ezért úgy döntöttem, hogy nem keresem a fészket, hiszen a környékének az összetaposásával veszélyeztethetem a költés sikerét. Az észlelés helyének tágabb környezete 1650-1700 m tszf. magasságban lévő havasi gyep, amelyet a legeltetés céljából a havasi boróka (*Juniperus communis ssp. alpina*), illetve törpefenyő (*Pinus mugo*) állományának a kiirtásával hozhattak létre. A havasi lilét egy felhagyott esztena melletti egykori karám helyén lévő havasi lórom (*Rumex alpina*) állományban észleltük. A megfigyelés jelentőségét az adja, hogy az utóbbi 35 évben a mostani megfigyelésen kívül csak egy alkalommal volt fészkelésre utaló adata a havasi lilének a Kárpátok romániai részén (Molnar et Parvulescu 2008. Költ még hazánkban a havasi lile!? Migrans, X., 3-4.:2-3.), de a Bihar-hegységet ők sem említik, mint a faj régebbi előfordulási területét.

Zsíros Sándor

FATTYÚSZERKŐ (*CHLIDONIAS HYBRIDA*) KIEMELKEDŐ LÉTSZÁMÚ FÉSZKELŐTELEPE DEBRECEN KÜLTERÜLETÉN. A Debrecentől keleti irányban, a városhoz meglehetősen közel, a Külső létai út végétől mindössze 200 m-re található Fancsika I-es víztározó évente változó vízmélységgel várja a fészkelő madarak tömegeit. Aszályos években, mint amilyen 2014 is volt, mocsári élőhellyé alakul át a tó egy része, hol iszapos felszínek, hol nádszigetek, hol pedig hínárvegetáció kínál kiváló fészkelési lehetőséget a vízimadarak részére. A változatos fészkelő avifauna kiemelkedő tagja volt 2014-ben a fattyúszerkő. A májusra meglehetősen alacsony szintet elért tó (lecsapoló csatorna kifolyó zsilipjéig már nem ért fel a vízszint) vízfelszínének közel felét hínárvegetáció vette birtokba, mely kitűnő fészkelési lehetőséget biztosított a faj számára. Május 29-én 170 pár épülő fészkét vagy már tojásos fészekalját észleltük, majd május 31-én már 200 fészket számoltunk a tavon, de ettől valamivel több is lehetett a nádszigetek takarásában. Június 30-án már a fattyúszerkő fiókák tömege jellemezte a tavat, időközben nem volt olyan nagyobb vihar vagy felhőszakadás, mely tönkretette volna a fészkeket, így azokban zavartalanul kelhettek ki, majd fejlődhettek ki a madarak. Csapadékosabb években, magasabb vízállásnál a faj nem fészkel ezen a tavon, saját RTM felmérés alapján így volt ez pl. 2013-ban is (www.rtm.mme.hu). Ezekben az években a néhány km-re keletre levő, szintén Debrecen közigazgatási területéhez tartozó Bodzás-tavon és a Halápi-víztározón alakulnak ki szerkőtelepek jellemzően néhány 10 páras méretben. A Fancsika I-es víztározón ilyen években is lehet találkozni a fajjal, de csak táplálkozó vagy vonuló egyedekkel. A 2014-es debreceni, kiemelkedő létszámú fészekalj az alábbiak ismeretében figyelemre méltó adat. A faj országos állománya az adott évben alkalmas élőhelyek függvényében 1600 – 8500 pár között változik (MME Nomenclator Bizottság 2008. Magyarország madarainak névjegyzéke. *Nomenclator Avium Hungariae*. Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Budapest, 278 pp). Egy átlagos évben a vizes élőhelyekben bővelkedő Hortobágy tájegység területén 500-600 pár költ, de aszályos években is mindig 200 pár fölötti a létszám (Kovács, G., Ecsedi, Z. 2004. Fattyúszerkő. In Ecsedi, Z. (szerk.): A Hortobágy madárvilága. Hortobágy Természetvédelmi Egyesület, Winter Fair, Balmazújváros – Szeged: 353-355.). Mivel a dél-nyírségi Erdőspuszták víztereiről, így pl. a Fancsikai-tavakról méltatlanul kevés